

PSSI PERSPECTIVES — 26

ČESKÉ PREZIDENTSKÉ VOLBY V ONLINE PROSTORU: PROSINEC 2022

Natália Tkáčová, Prague Security Studies Institute (PSSI)
Leden 2023

ČESKÉ PREZIDENTSKÉ VOLBY V ONLINE PROSTORU: PROSINEC 2022

Natália Tkáčová, Prague Security Studies Institute (PSSI)
Leden 2023

Prague Security Studies Institute (PSSI) v rámci projektu „České volby v éře dezinformací: Prezidentské volby 2023“ monitoruje veřejnou online debatu o prezidentských volbách a jednotlivých kandidátech. Tato měsíční zpráva se věnuje monitoringu z prosince 2022, který zahrnoval 100 příspěvků s největším počtem interakcí¹ na Facebooku ze strany prezidentských kandidátů, politických stran a jejich lídrů. Doplnuje jej analýza online debaty o kandidátech na webech známých šířením dezinformací² a z mainstreamových médií³, zaměřena na pronikání manipulativních narativů z okrajových platforem do politického mainstreamu.

CELKOVÝ PŘEHLED

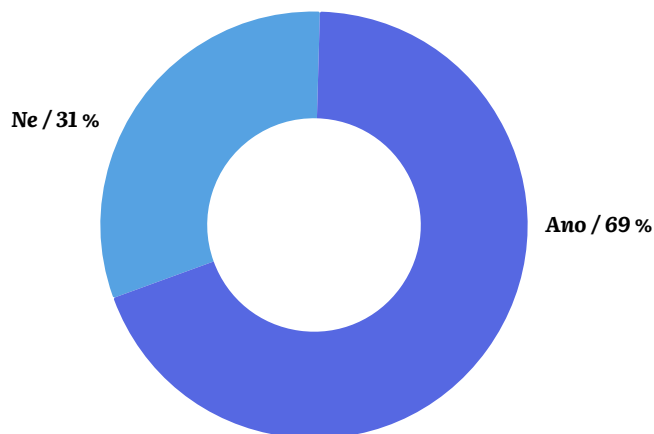
Z celkového počtu 493 textů zmiňujících prezidentské kandidáty se přímo předvolební kampani věnovalo 340 z nich, přičemž téma voleb dominovalo v téměř všech sledovaných kategoriích, kromě facebookových příspěvků samotných kandidátů. Výraznou většinu obsahu o volbách však tvořily weby známé šířením dezinformací, které o prezidentských volbách psaly více než v předchozím měsíci. I přesto, že došlo ke změně některých jmen kandidátů když Nejvyšší správní soud [rozhodl](#) o registraci Karla Diviše a z volby vypadla Denisa Rohanová, na debatu to nemělo zásadní vliv.

1 Interakcemi se v tomto případě rozumí reakce, komentáře, sdílení.

2 Sledovali jsme celkem jedenáct webů: Parlamentní listy, CZ24 News, AC24, Protiproud, Aeronet, Tadesco, Pravý prostor, D-Fens, Zvědavce, Otevři svou mysl a Sputnik News. Tyto weby byly vybrány na základě jejich návštěvnosti a podílu problematického obsahu, na kterém v expertní komunitě panuje všeobecná a dlouhodobá shoda (viz například seznam [konspiratori.sk](#) anebo [zpráva](#) think-tanku Evropské hodnoty.

3 Pomocí nástroje Pulsar bylo vybráno 100 článků ze zpravodajských webů s nejvyšší viditelností.

Téma prezidentských voleb

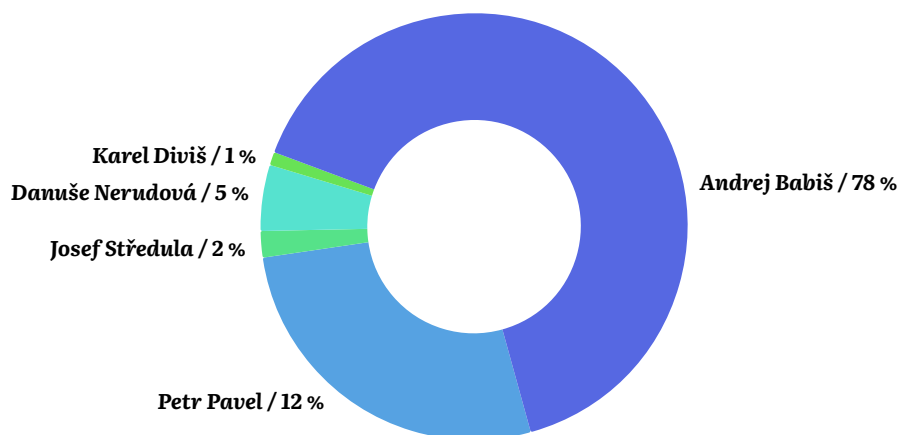
KOMUNIKACE KANDIDÁTŮ NA FACEBOOKU

Nejpopulárnější facebookové příspěvky kandidátů se přímo předvolební kampaně týkaly ve 42 % případů. Autorem výrazné většiny z nich byl Andrej Babiš, jehož příspěvky tvořily až 65 % příspěvků s největším počtem interakcí. Debata kandidátů na Facebooku nebyla ucelena do jednoho tématu. Převážná většina příspěvků od Andreje Babiše obsahovala neoficiální komunikaci s jeho fanoušky ve formě sdílení osobních fotek nebo videí. Druhá část jeho příspěvků byla koncipována jako kritika současné vlády za finanční pomoc Ukrajině a nedostatečnou pomoc českým občanům. V souvislosti s prezidentskými volbami a svými protivládními názory zdůraznil, že „by bylo fajn, kdyby byl na Hradě někdo jiný než pětikoalice.“

Facebookovým prostorem kandidátů rezonovalo i téma návštěv Maďarska Andreje Babiše a Petra Pavla, jehož texty tvořily druhý největší počet všech příspěvků (27 %). Zatímco Babiš, který se profiluje jako protiimigrační kandidát, vycestoval na maďarsko-srbskou hranici s cílem zjistit, jak může Česko pomoci Maďarsku s ilegální migrací, Petr Pavel zemi navštívil za účelem setkání se zástupci občanské společnosti a rozhovory s nimi o dopadech tamní vlády, která je podle jeho slov populistická. Právě „populismus a snahu Andreje Babiše orbanizovat Česko“ označil za své největší soupeře. V jeho příspěvcích věnovaných předvolební kampani znovu zdůrazňoval potřebu zkušeného a klidného vedení v těžkých časech.

Daleko za těmito kandidáty byla Danuše Nerudová, jejíž texty tvořily 5 % příspěvků a Josef Středula s 2 % příspěvků. Zatímco Danuše Nerudová sdílela zejména nejnovější volební průzkumy, ve kterých vede, Josef Středula zdůrazňoval, že kandiduje „s právem na důstojnou mzdu, teplo a energii, bydlení a zdraví.“

Nejaktivnější kandidáti na Facebooku na základě interakcí

KOMUNIKACE POLITICKÝCH STRAN A JEJICH LÍDRŮ

Téměř polovinu (49 %) nejinteraktivnějších příspěvků politických subjektů (stran a jejich lídrů) tvořily sentimenty týkající se kandidáta SPD Jaroslava Bašty, přičemž všechny tyto příspěvky vyjadřovaly tomuto kandidátovi podporu. Autorem výrazné většiny z nich byl lídr SPD, Tomio Okamura, který [vyzýval](#) k podpoře Jaroslava Bašty, a zároveň [zdůraznil](#), že „nikdo jiný z kandidátů včetně Andreje Babiše odvolat Fialovu vládu nechce.“ Vzhledem k jeho poměrně časté [kritice](#) Andreje Babiše za „spolčení“ se s vládou v otázce výcviku ukrajinských vojáků⁴ lze předpokládat, že Tomio Okamura vyzdvihuje Jaroslava Baštu jako jediného protivládního kandidáta navzdory tomu, že Andrej Babiš se proti vládě rovněž vyhrazuje. Podle Tomia Okamury se Jaroslavu Baštovi [podařilo](#) sjednotit české vlastence, přičemž otevřenou podporu mu na svém Facebooku [vyjádřila](#) i Zuzana Majerová, předsedkyně pravicové strany Trikolora a také [hnutí](#) Otevřeme Česko - Chcipl pes.

Druhým nejčastěji zmiňovaným kandidátem byl Andrej Babiš s 26 % zmínek, přičemž většina z nich byla negativní. Více než polovina z nich pocházela od Tomia Okamury, který Andreje Babiše kritizoval za zmiňované údajné „spolčení“ s vládou a [tvrdil](#), že „není vlastenecký ani konzervativní kandidát na prezidenta.“ Příspěvky od Tomia Okamury tvořil až 73 % celkové debaty politických subjektů na Facebooku.

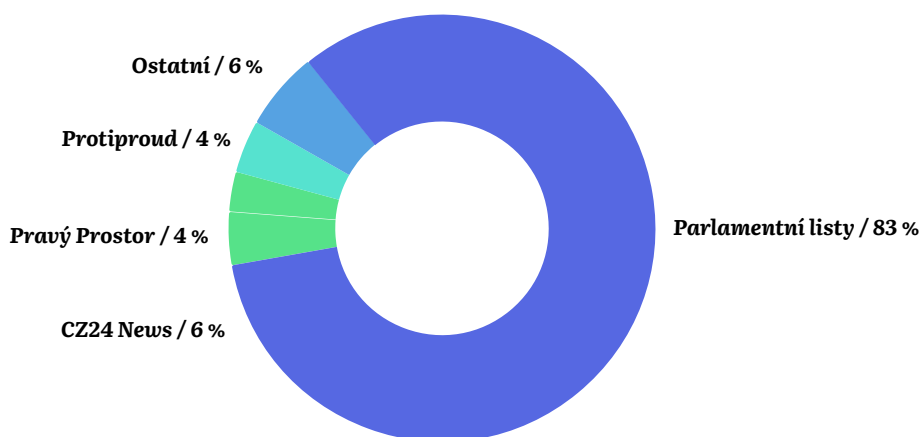
Nedaleko za Andrejem Babišem byla Danuše Nerudová, která tvořila 19 % z celkových zmínek, a to vždy negativně. I v tomto případě výrazně dominovaly příspěvky od Tomia Okamury. Ten kandidátku [kritizoval](#) za její údajný [skandál](#) s obchodováním s tituly na Mendelově univerzitě v Brně, na které byla rektorkou, či za její [názory](#) ohledně školství, zdravotnictví a zavedení eura. Tomio Okamura zároveň [sdílel](#) video rozhovoru Miloše Zemana, který hovoří o slabostech kandidátky. Dosluhující prezident naopak [vyjádřil](#) podporu Andreji Babišovi.

4 Jak uvádí [Ministerstvo obrany ČR](#), výcvik ukrajinských vojáků vychází z bilaterální dohody vlády ČR a Ukrajiny, do budoucna se plánuje jeho převedení pod asistenční misi EU. Asistenční misi pro Ukrajinu zaměřenou na výcvik jejích vojáků na území členských států schválila Evropská unie 17. října.

WEBY ZNÁMÉ ŠÍŘENÍM DEZINFORMACÍ

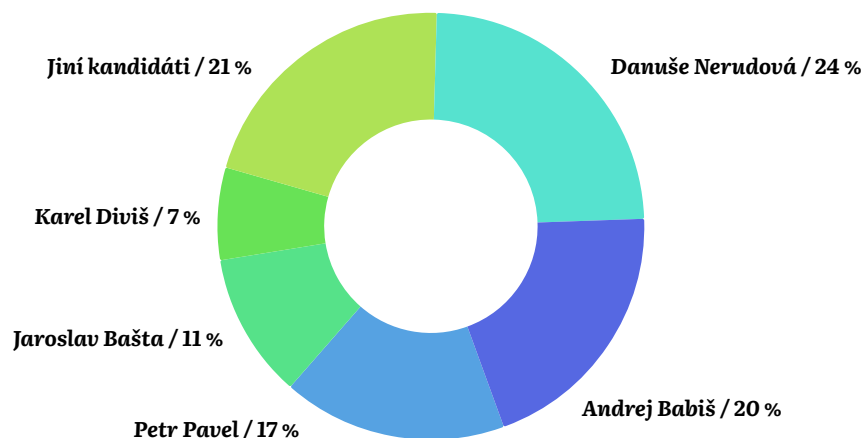
Na webech známých šířením dezinformací byli prezidenští kandidáti zmíněni až ve 193 článcích, přičemž až 78 % textů je zmiňovalo přímo v kontextu voleb. Jednoznačně nejaktivnějším webem byly Parlamentní listy, na kterých bylo zveřejněno 83 % článků. Debata o kandidátech byla rozdělena různoroději než v předchozích měsících, přičemž nejvíce pozornosti se v prosinci dostalo Danuši Nerudové, o které psalo 24 % článků. Většina těchto textů o kandidátce byla laděna negativně. Předmětem byla znovu údajná **aféra** s kupováním diplomů na Mendelově univerzitě v Brně. Prostor pro kritiku Nerudové dostaly na těchto webech i dvě bývalé potenciální kandidátky, Jana Bobošíková a Alena Vitásková, které kromě kauzy na univerzitě řešily sběr podpisů na kandidaturu. Podle Aleny Vitáskové je „**zázrak nad zázraky**“, že Danuši Nerudové uznalo ministerstvo všechny podpisy pod petičními archy, když ona sama „ví opravdu detailně, jak vysoká se vyskytuje chybovost.“ Weby známé šířením dezinformací také **reagovaly** na **podporu** kandidátky u studentů: „Studentské volby by jasně vyhrála Tetuše Nerudová - pokud stále platí, že děti jsou budoucnost, tak z hlediska této země jde o poměrně neradostnou zprávu.“

Nejaktivnější weby známé šířením dezinformací

Dalšími nejčastěji zmiňovanými kandidáty byli Andrej Babiš (20 %), Petr Pavel (17 %) a Jaroslav Bašta (11 %). Většina článků o Andreji Babišovi obsahovala jeho vyjádření, která se týkala buď přímo **prezidentských voleb** nebo **kritiky současné vlády**. U Petra Pavla převažovaly negativně laděné články, přičemž hlavním tématem se znovu stala jeho minulost. I tohoto kandidáta **kritizovala** Jana Bobošíková, a to za jeho studium, během kterého údajně „po celou dobu podléhal Moskvě a Sovětskému svazu.“ V jiném článku se o něm zase **psalo** jako o „ortodoxním komunistovi, který jako liška mění svou srst, ale nemění své zvyky.“

Nejčastěji zmiňovaní kandidáti

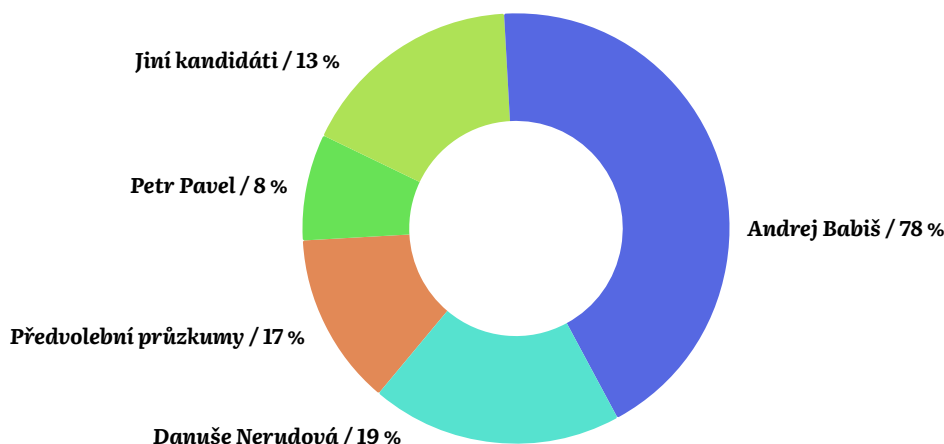

Více prostoru k vyjádření dostal na webech známých šířením dezinformací i Jaroslav Bašta, který si **stěžoval**, „že se mu v médiích nedostává dostatek prostoru a musí bojovat s mediální bariérou“ a **také** „že ho ne zvou do debat“. Na těchto webech se rozšířila i podpora uvedenému kandidátovi, a to zejména na webech Parlamentní listy a Protiproud. Ty **informují** o sjednocení českých vlastenců, protože „pro vlastenecké voliče, kteří odmítají pokračování vlády národní zkázy, v podstatě není jiná volba než Jaroslav Bašta.“ Zajímavý nesoulad názorů však lze pozorovat na pravicově ladeném webu Pravý prostor. Zatímco jeden autor na tomto webu **píše** o Jaroslavu Baštovi jako o „jediném skutečném vlasteneckém kandidátovi“, jiný **zpochybňuje**, „že si SPD vybralo za kandidáta na prezidenta právě Baštu, když má v zásobě jistě lepší osobnosti.“

MAINSTREAMOVÁ MÉDIA

S blížícím se termínem voleb psala o kandidátech v souvislosti s volbami více i mainstreamová média. Nejčastěji zmiňovaným kandidátem byl stejně jako v předchozím měsíci Andrej Babiš, avšak tentokrát v o něco menším počtu článků (43 %). V přibližně stejném poměru textů se o Andreji Babišovi psalo v neutrálních sentimentech, případně byl tento kandidát citován. Mainstreamová média často **psala** o jeho „trapase mezi dětmi“, když Andrej Babiš podobně jako ostatní kandidáti v rámci pořadu televize **Prima K tabuli!** navštívil třídu ve škole. Média dala Andreji Babišovi zároveň **prostor** pro obhajobu. **Informovala** také o jeho novém volebním klipu, ve kterém „lidi oslovuje odkazem na údajné úspěchy své vlády i proklamacemi o tom, že zájmy českých občanů jsou pro něj na prvním místě.“ Častěji než v předchozím měsíci mainstreamová média psala o Danuši Nerudové, přičemž nejvíce byla tato kandidátka **skloňována** v souvislosti s porušováním zákona o vysokých školách na Mendelově univerzitě v Brně během jejího vedení, a to na základě kontroly, na kterou **upozornil** Deník N. Terčem **kritiky** a zesměšňování se stal i **výrok** kandidátky, ve kterém prohlásila, že „její největší handicap, který má, je že je žena, navíc mladá, k tomu i pohledná.“ Do médií pronikla i rétorika Petra Pavla, který nejprve **uvedl**, že „neví, jestli by v případném druhém kole voleb podpořil proti Andreji Babišovi Danuši Nerudovou.“ O pár dní později ale média **informovala**, že podle Petra Pavla je Andrej Babiš větší hrozba a proti němu by Danuši Nerudovou ve druhém kole podpořil. Kandidáti Andrej Babiš, Danuše Nerudová a Petr Pavel byli zároveň v téměř pětina článků neutrálně zmiňováni v souvislosti s předvolebními průzkumy.

Nejčastěji zmiňovaní kandidáti v mainstreamových médiích

ZHODNOCENÍ A VÝHLEDY DO BUDOUCNA

Pozornost kandidátům byla diverzifikovanější než v předchozích měsících. Zatímco Andrej Babiš stále vedl v počtu nejinteraktivnějších příspěvků na Facebooku, ve zbývajících třech sledovaných kategoriích zájem o něj klesl. Do popředí se více dostala Danuše Nerudová v souvislosti s kauzou na Mendelově univerzitě a Jaroslav Bašta, kterému se dostalo více podpory než v předchozích měsících, a to zejména od Tomia Okamury. Do debaty znovu pronikla minulost kandidátů, avšak psalo se o ní pouze v souvislosti s Petrem Pavlem. Rozhodnutí o registraci Karla Diviše do voleb a vyloučení Denisy Rohanové nijak výrazně debatu neovlivnilo. Vzhledem k blížícím se volbám neočekáváme zásadní změnu kurzu veřejné debaty. Lze očekávat, že nejvíce pozornosti se bude dostávat Andreji Babišovi, Danuši Nerudové a Petru Pavlovi, kteří vedou v předvolebních průzkumech. Debata bude pravděpodobně věnována i Jaroslavu Baštovi, a to zejména díky podpoře od pravicových stran a webů známých šířením dezinformací. V souvislosti s výše uvedenými kandidáty lze předpokládat pokračování debaty o kauze na Mendelově univerzitě či rozebírání minulosti.

Pro podrobnější ověřené informace o prezidentských volbách a kandidátech sledujte naše fact-checkující partnery [Demagog.cz](https://demagog.cz) a [HlídacíPes.org](https://hlidaciPes.org).

Text vznikl ve spolupráci s European Media Information Fund (EMIF) a jejich partnery Calouste Gulbenkian Foundation a European University Institute. Výhradní odpovědnost za jakýkoliv obsah podporovaný EMIF náleží autorce a nemusí nutně odrážet pozice EMIF a jejich partnerů, Calouste Gulbenkian Foundation a European University Institute.

European **MEDIA AND INFORMATION** Fund
Managed by
Calouste Gulbenkian Foundation

Sběr dat ze zpravodajských webů byl proveden pomocí nástroje Pulsar Media Monitor poskytnutým Beacon Project, International Republican Institute.

